

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО**

**Факультет дошкільної, початкової освіти та мистецтв
імені Валентини Волошиної**

Кафедра дошкільної та початкової освіти

ДИПЛОМНА РОБОТА

**на тему: «РОЗВИТОК МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ
МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ В ПРОЦЕСІ ТВОРЧИХ ІГОР»**

Студентки 2 курсу МАПДЗ групи

Освітньої програми: Початкова освіта

Спеціальності: 013 Початкова освіта

Галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

Ступеня вищої освіти: магістр

Кузьменецької Марини Володимирівни

Науковий керівник: Онофрійчук Людмила Миколаївна,

кандидат педагогічних наук, ст.викл.

Розширена шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Голова комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

Члени комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

(підпис) (ініціали, прізвище)

(підпис) (ініціали, прізвище)

м. Вінниця – 2019 рік

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ	
1.1. Мовленнєва компетентність, творчі ігри: дефінітивна характеристика.....	7
1.2. Генеза розвитку мовленнєвої компетентності молодших школярів	17
1.3. Досвід вчителів початкової школи з розвитку мовленнєвої компетентності дітей молодшого шкільного віку в процесі творчих ігор.....	23
РОЗДІЛ ІІ. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ В ПРОЦЕСІ ТВОРЧИХ ІГОР	
2.1. Діагностика розвитку мовленнєвої компетентності дітей молодшого шкільного віку в процесі творчих ігор.....	31
2.2. Педагогічні умови формування мовленнєвої компетентності молодших школярів під час творчих ігор.....	38
2.3. Використання творчих ігор у процесі формування мовленнєвої компетентності молодших школярів.....	48
ВИСНОВКИ.....	61
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	64
ДОДАТКИ.....	71

ВСТУП

Одним з найважливіших завдань реформування освіти, визначених Державною національною програмою «Освіта» (Україна ХХІ століття), є формування освіченої, творчої особистості. Зважаючи на це, у загальноосвітніх навчальних закладах великого значення надається вивченню іноземних мов. У «Національній доктрині розвитку освіти» наголошується, що «у державі створюється система безперервної мовної освіти, що забезпечує обов'язкове оволодіння громадянами України державною мовою, можливість опанувати рідну (національну) і практично володіти хоча б однією іноземною мовою» [47].

Із набуттям українською мовою статусу державної (Конституція України, стаття 10) надзвичайно актуальною постає проблема формування мовно-мовленнєвої особистості, здатної на нинішньому етапі забезпечити мовленнєву компетентність учнів – один із пріоритетів змісту загальної середньої освіти [56, с. 24].

В основі розвитку мовленнєвої компетентності дітей молодшого шкільного віку лежить уміння слухати і розуміти усне мовлення. Саме тому, починаючи з 1 класу, на уроках початкової школи є обов'язковою робота над розвитком аудіативних умінь. Учням на уроках пропонуються завдання на сприймання звуків, слів, словосполучень, речень, текстів та усвідомлення значень окремих елементів тексту.

У розвитку мовленнєвої компетентності учнів початкової школи чільне місце відводиться розвитку навичок усного діалогічного і монологічного мовлення (говоріння). Робота, яка стосується діалогу, як одного з видів розвитку мовленнєвої компетентності: 1) відтворення, розігрування діалогу із прослуханого чи прочитаного тексту; 2) складання діалогу за ситуативним малюнком, словесно описаною ситуацією, опорою на допоміжний матеріал.

Важливе місце в системі засобів розвитку мовленнєвої компетентності дітей молодшого шкільного віку посідає гра. Гра – один з тих видів діяльності дітей, які використовуються дорослими в цілях виховання,

навчання їх різним способам і засобам спілкування, дій з предметами. У грі дитина розвивається як особистість, у неї формуються ті сторони психіки, від яких згодом будуть залежати успішність в її подальшій навчальній і трудовій діяльності, його відносинах з людьми.

Творча гра, як різновид гри, займає невід'ємну частину в освітньому процесі початкової школи. Вона проводиться за власною ініціативою молодших школярів, їх фантазією та творчими здібностями.

Вплив гри на освітній процес дітей було розкрито в роботах педагогів-класиків (А. Коменський, С. Русова, В. Сухомлинський, К. Ушинський та ін.), психологів (Ю. Аркін, П. Блонський, Л. Виготський, Д. Ельконін, М. Подьяков, С. Рубінштейн та ін.), сучасних педагогів (А. Бондаренко, В. Захарченко, К. Щербакова та ін.).

Розвиток мовленнєвих компетенцій у процесі ігрової діяльності досліджував М. Айзенбарт. У працях В. Баранюка, Д. Годлевської, І. Когут, О. Павленко лежать положення про формування соціально-комунікативних компетентностей дітей молодшого шкільного віку.

Одне з основних положень педагогічної теорії творчої гри полягає в тому, що вона має соціально-історичну, а не біологічну природу. Таке розуміння природи гри та закономірностей її розвитку відображено в дослідженнях психологів: Л. Виготського, Д. Ельконіна, О. Леонтьєва, А. Запорожця та їх послідовників. Вчені-дослідники вважають, що творчі ігри стихійні, але закономірно виникли як відображення суспільної та трудової діяльності дорослих людей.

Проблема розвитку мовлення молодших школярів, формування й удосконалення мовленнєвих умінь є однією з провідних у працях українських та зарубіжних психологів (Г. Балл, Л. Виготський, П. Гальперін, Д. Ельконін, та ін.), дослідників мовлення дітей молодшого шкільного віку (В. Бадер, Л. Варзацька, М. Вашуленко).

Під час проведення творчих ігор з молодшими школярами існує двосторонній зв'язок між промовою і грою. З одного боку, мовленнєва

компетентність розвивається й активізується в грі, а з іншого – сама гра стає цікавою, самодіяльною, часто дитячі сюжети плануються і реалізуються у мовному плані.

Зважаючи на недостатню наукову розробленість та актуальність, нами було обрано тему дипломного дослідження – **«Розвиток мовленнєвої компетентності дітей молодшого шкільного віку в процесі творчих ігор»**.

Об'єкт дослідження – процес розвитку мовленнєвої компетентності дітей молодшого шкільного віку.

Предмет дослідження – використання творчих ігор для формування мовленнєвої компетентності дітей у школі I ступеня.

Мета дослідження теоретично обґрунтувати педагогічні умови формування мовленнєвої компетентності молодших школярів під час творчих ігор.

Відповідно до мети було визначено такі **завдання** дипломного дослідження:

1. Здійснити дефінітивну характеристику основних понять дослідження «мовленнєва компетентність», «творчі ігри».
2. Охарактеризувати генезу розвитку мовленнєвої компетентності молодших школярів.
3. Проаналізувати досвід вчителів початкової школи з розвитку мовленнєвої компетентності дітей молодшого шкільного віку в процесі творчих ігор.
4. Визначити та обґрунтувати критерії, показники, рівні розвитку мовленнєвої компетентності дітей молодшого шкільного віку в процесі творчих ігор.
5. Обґрунтувати педагогічні умови формування мовленнєвої компетентності молодших школярів під час творчих ігор.
6. Розкрити особливості використання творчих ігор у процесі формування мовленнєвої компетентності молодших школярів

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети і розв'язання визначених задач нами використовувалися методи, а саме:

- *Теоретичні методи* – аналіз нормативних документів, психолого-педагогічної літератури з проблеми дослідження; вивчення й узагальнення передового педагогічного досвіду вчителів початкової школи щодо розвитку мовленнєвої компетентності дітей молодшого шкільного віку в процесі творчих ігор.

- *Емпіричні методи* – діагностичні (використання творчих ігор, визначення рівня розвитку мовленнєвої компетентності дітей молодшого шкільного віку в процесі творчих ігор) та педагогічний експеримент.

Експериментальна база дослідження. Дослідно-експериментальна робота здійснювалась протягом 2018-2019 рр. на базі ЗОШ №26 ВМР. У експерименті брали участь 25 дітей 3 класу.

Магістерська робота складається зі вступу, 2 розділів (6 підрозділів), висновків до розділів та загальних висновків, списку використаних джерел, чотирьох додатків. Загальний обсяг роботи становить 91 сторінку.

ВИСНОВКИ

Сучасні зміни, які відбуваються у суспільстві, вимагають переорієнтації системи шкільної освіти в яких би могло відбуватися формування в учнів початкової школи життєвих компетентностей. Для орієнтування дітей в сучасному суспільстві, навчатися виконувати соціально важливі завдання, реагувати на потреби часу.

На нашу думку, в основі розвитку мовленнєвої компетентності дітей молодшого шкільного віку лежить уміння слухати і розуміти усне мовлення. Саме тому, починаючи з 1 класу на уроках початкової школи є обов'язковою робота над розвитком аудіативних умінь. Молодшим школярам на уроках пропонуються завдання на сприймання звуків, слів, словосполучень, речень, текстів та усвідомлення значень окремих елементів тексту.

Для вивчення проблеми розвиток мовленнєвої компетентності дітей молодшого шкільного віку в процесі творчих ігор нами було здійснено дефінітивну характеристику основних понять, таких як: «мовлення», «компетентність», «компетенція», «мовленнєва компетентність», «гра», «творчі ігри». Було встановлено, що мовленнєва компетентність є важливою складовою у подальшій соціалізації дітей, сприяє повноцінному їх розвитку, забезпечує необхідним багажем знань під час організації творчих ігор.

Здійснивши генезу розвитку мовленнєвої компетентності сягає періоду Відродження, проте на той час вона не виділяється як окремий напрям у навчанні, натомість була складовою загального розвитку дітей молодшого шкільного віку. На сучасному етапі процес формування мовленнєвої компетентності молодших школярів в процесі творчих ігор впроваджується в освітній процес початкової школи.

Здійснений нами аналіз досвіду вчителів-новаторів дав змогу виявити, що розвиток мовленнєвої компетентності молодших школярів знаходить місце в навчальному процесі. Адже у вчителів початкової школи є певна кількість апробованих вправ, які допомагають ефективному навчанню дітей.

Отже, кожен вчитель – творча особистість і може самостійно творити мовленнєві ситуації, які б спонукали учнів до спілкування, виходячи з теми уроку. Важливо лише, щоб робота над формуванням мовленнєвої компетентності здійснювалася систематично, комплексно і поетапно.

З метою з'ясування рівня розвитку мовленнєвої компетентності дітей молодшого шкільного віку в процесі творчих ігор нами було проведено констатувальний етап експерименту. У дослідженні взяло участь 25 дітей 3 класу ЗОШ №26 ВМР.

Для дослідження рівня розвитку в учнів 3-х класів мовленнєвої компетентності дітей молодшого шкільного віку в процесі творчих ігор нами було дібрано завдання, які здебільшого були практичного характеру на перевірку вмінь складати розповідь довільного тексту, вміти об'єднувати речення в текст, творчо підходити до виконання завдань.

На констатувальному етапі нашого дослідження нами були виокремлені критерії та показники розвитку мовленнєвої компетентності дітей молодшого шкільного віку в процесі творчих ігор (*Комунікативно-відтворювальний*: вміння будувати зв'язні висловлювання та розповідь під час проведення творчих ігор; вміння у розповідях застосовувати образні вирази, прислів'я. *Креативно-продуктивний*: вміння складати зв'язну розповідь у процесі творчих ігор; застосування у різних видах діяльності мовних умінь та навичок молодших школярів. *Пізнавально-орієнтувальний*: залучення учнів до спілкування в мовленнєвих ситуаціях; формування здібностей дітей до елементарного усвідомлення значення та застосування мовлення).

На основі критеріїв та показників ми виявили рівень розвитку мовленнєвої компетентності дітей молодшого шкільного віку в процесі творчих ігор: високий рівень – 52 % притаманний, середній рівень – 32 % та низький рівень – 16 %.

На основі теоретичного аналізу науково-методичної літератури, враховуючи дидактичні принципи, компоненти та різні підходи науковців до

визначення педагогічних умов, нами було виокремлено наступні педагогічні умови, які б сприяли ефективному формуванню мовленнєвої компетентності молодших школярів під час творчих ігор:

- дидактичне забезпечення сталого мотиваційно-спонукального компонента формування мовленнєвої компетентності молодших школярів у процесі творчих вербальних ігор;

- психодидактична готовність учителів початкових класів до використання творчих ігор задля формування мовленнєвої компетентності молодших школярів на засадах інтегрованого підходу;

- організація оптимального комунікативного середовища для молодших школярів у навчально-виховному процесі під час творчих ігор.

Також, творчі ігри, які вчителі початкової школи можуть використовувати під час уроків і позанавчальній роботі поділяють на декілька підгруп: сюжетно-рольові, ігри-драматизації, режисерські. необхідність і можливість застосування творчих ігор у процесі формування мовленнєвої компетентності є безперечним фактом. У кінцевому рахунку, застосування ігор не тільки розвиває творчі здібності, підвищує інтерес до предмету, але і сприяє вихованню допитливою, гармонійно розвиненої особистості, що відчуває почуття задоволеності від досягнутих успіхів, здатної долати виникаючі труднощі.

Таким чином, результати констатувального експерименту свідчать про достатній розвиток мовленнєвої компетентності дітей молодшого шкільного віку в процесі творчих ігор. Молодші школярі залюбки виконують завдання творчого характеру. У побудові зв'язного висловлювання діти розвивають сюжетну лінію в логічній послідовності, будують речення граматично правильно, витримуючи структуру. Використовують набутті знання, уміння та навички у практичній діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Айзенбарт М. М. Формування соціально-комунікативної компетентності дітей старшого дошкільного віку в процесі ігрової діяльності : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / М. М. Айзенбарт. – Одеса, 2016. – 274 с.
2. Андреев В. И. Педагогика / В. И. Андреев. – Казань : Центр инновационных технологий, 2006. – 608 с.
3. Артемова Л. В. Театр гра / Л. В. Артемова. – К. : Томіріс, 2002. – 340 с.
4. Бабанский Ю. К. Избранные педагогические труды / Ю. К. Бабанский. – М.: Педагогика, 1989. – 560 с.
5. Бех І. Д., Воронцова Т. В., Пономаренко В. С., Страшко С. В. Основи здоров'я: підручн. для 2-го кл. загальноосв. навч. закл. – Київ, 2012. – 136 с.
6. Бех І. Д. Особистісно-зорієнтоване виховання: навчально-методичний посібник / І. Д. Бех. – К. : ІЗМН, 1998. – 107 с.
7. Бібік Н. М., Вашуленко М. С., Мартиненко В. О. та інші. Формування предметних компетентностей в учнів початкової школи. – Київ, 2014. – 346 с.
8. Бібік Н. Компетентність і компетенції у результатах початкової освіти / Н. Бібік // Початкова школа: Науково-методичний журнал. – 2010. – №9. – С.1-4.
9. Богуш А. М. Мовленнєвий розвиток дітей від народження до 7 років: монографія. 2-е видання. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2010. 374 с.
10. Богуш А. М. Формування мовної особистості на різних вікових етапах: монографія / А. М. Богуш, О. С. Трифонова та ін. – Одеса : ПНЦ АПН України, 2008. – 272 с.
11. Бражнич О. Г. Педагогічні умови диференційованого навчання учнів загальноосвітньої школи : дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.07 «Теорія і методика виховання» / О. Г. Бражнич. – Кривий Ріг, 2001. – 238 с.

12. Бутенко Н. Ю. Комунікативні процеси у навчанні: Навч.-метод. посібник для самот. вивч. дисц. / Н. Ю. Бутенко, В. М. Приходько, Н. І. Федоренко; за заг. ред. Н. Ю. Бутенко. – К. : КНЕУ, 2004. – 334 с.
13. Вашуленко М. С. Методика викладання української мови в початковій школі / М. С. Вашуленко. – Київ, 2008. – 318 с.
14. Вашуленко М. С. Методика навчання української мови в початковій школі : навчальний посібник / М. С. Вашуленко. – К. : Література ЛДТ, 2011. – 367 0с.
15. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод., допов. на CD) / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – Київ: 2009. – 1736 с.
16. Великий тлумачний словник сучасної української мови / [авт.-уклад. Бусел В.Т.]. – К. – Ірпінь : Перун, 2004. – 1440 с.
17. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К. : Ірпінь: ВТФ «Перун», 2002. – 1440 с.
18. Гавриш Н. В. Розвиток мовленнєво-творчої діяльності в дошкільному дитинстві : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.02 / Наталія Василівна Гавриш. – К. : РВВ СДПУ, 2002. – 438 с.
19. Гавриш Н. Розвиток мовлення та навчання дошкільнят рідної мови: мета і завдання / Н. Гавриш. – К. : Профосвіта, 2003. – 243 с.
20. Головань М. С. Компетенція та компетентність: порівняльний аналіз понять / М. С. Головань // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2011. – №8. – С. 224-233.
21. Гончаренко С. Український педагогічний словник / С. Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 376 с.
22. Грос К. Душевная жизнь ребенка / К. Грос. – К., 1916. – С. 70-85.
23. Державний стандарт початкової освіти(2018). URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-rochatkovoyi-osviti> (дата звернення: 04.03.2018).
24. Дидактическая эвристика. Теория и технология креативного обучения / А. В. Хуторской. – Москва, 2003. – 415 с.

25. Дорошенко С. І. Розвиток мовлення молодших школярів / С. І. Дорошенко. – К. : Освіта, 1987. – 124 с.
26. Емельянов Ю. М. Активное социально-психологическое обучение / Ю. М. Емельянов. – Л. : Изд. ЛГУ, 1985. – 162 с.
27. Енциклопедія освіти / Акад.пед.наук України ; головний ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
28. Життєва компетентність особистості: наук.-метод. посібн. / за ред. Л. В. Сохань, У. Г. Єрмакова, Г. М. Несен. – К. : Богдан, 2003. – 520 с.
29. Калінін В. О. Формування професійної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови засобами діалогу культур: автореф. дис.. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / В. О. Калінін. – Житомир, 2005. – 20 с.
30. Калініченко Н. О. Досвід роботи / Режим доступу // <http://ukped.com/ukrainska-mova-ta-literatura/5709-formuvannya-movlennyevoyi-kompetentnosti-molodshykh-shkolyariv.html>.
31. Кірієнко Т. Шляхи зростання майстерності / Т. Кірієнко // Дошкільне виховання. – 2005. – № 2. – С. 18-19.
32. Колеснік К. А. Організація колективної творчої діяльності у процесі мовленнєвої роботи на уроках рідної мови / К. А. Колеснік // Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (Вінниця, ВДПУ ім.. М. Коцюбинського, 10-11 листопада 2015р.) / за ред. Г. С. Тарасенко ; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, інститут педагогіки, психології і мистецтв. – Вінниця : ТОВ «Нілан – ЛТД», 2015. – С. 190-194.
33. Комарівська Н. Основи культури мовлення: Навчально-методичний посібник для студентів 2-го курсу спеціальності «Початкове навчання» / Н. Комарівська. – Вінниця, 2012. – 100 с.

34. Комарівська Н. Формування культури мовленнєвої поведінки молодших школярів на уроках рідної мови / Н. Комарівська // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія : Педагогіка і психологія: Збірник наукових праць. – Вип. 43 / Редкол. : В.І.Шахов (голова) та ін. – Вінниця: ТОВ Нілан ЛТД, 2015. – С. 43-47.

35. Коменский Я. А. Избранные педагогические сочинения: В 2-х т. / Я. А. Коменский. – М. : Педагогика, 1984. – 656 с.

36. Коменский Я. А., Локк Дж., Руссо Ж.-Ж., Песталоцци И. Г. Педагогическое наследие / сост. В. М. Кларин, А. Н. Джуринский. – М. : Педагогика, 1987. – 416 с.

37. Концепція Нової української школи. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/.../nova-ukrayinska-shkola> (дата звернення: 10.12.2017).

38. Кучай О. В. Компетенція і компетентність – відображення цілісності та інтеграційної суті результату освіти / О. В. Кучай // Рідна школа. – 2009. – №11. – С. 44 – 48.

39. Лазаренко Н. І. Культура мовлення як невід’ємна складова ключових компетентностей сучасного педагога / Н.І. Лазаренко // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Філологія (мовознавство) : зб. наук. пр. – Вінниця: Планер, 2016. – Вип. 23. – С. 36-42.

40. Лапшина І. М. Місце дидактичних ігор у позитивній мотивації полімовності дітей молодшого шкільного віку / І. М. Лапшина // Науковий вісник Ізмаїльського держ. пед. ін-ту. – Вип. 9. – Ізмаїл, 2000. – С. 87-90.

41. Латинско-русский словарь / ред. И. Х. Дворецкий. – М. : Русский язык, 1976. – 720 с.

42. Лейко С. В. Поняття «компетенція» та «компетентність»: теоретичний аналіз [Режим доступу file:///C:/Users/Downloads/pptp_2013_4_15.pdf].

43. Леонтьев А. А. Речевая деятельность / А. А. Леонтьев // Хрестоматия по психологии. – М., 1977. – 367 с.

44. Ляшенко Л. Є. Досвід роботи / Режим доступу // <https://naurok.com.ua/formuvannya-movlennevo-komunikativnih-kompetency-na-urokah-ridno-movi-v-pochatkovih-klasah-24844.html>.

45. Манько В. М. Дидактичні умови формування у студентів професійно-пізнавального інтересу до спеціальних дисциплін / В. М. Манько // Соціалізація особистості : зб. наук. пр. Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова. – К.: Логос, 2000. – Вип. 2. – С. 153-161.

46. Національна доктрина розвитку освіти. Затверджена Указом Президента від 17 квітня 2002 року №347 / 2002 // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2002. – № 2. – С. 9-22.

47. Новий тлумачний словник української мови: у 3 т. – Київ: Аконіт, 2008. – Т.3. – 862 с.

48. Онофрійчук Л.М. Методи активізації творчої діяльності підлітків у педагогічному процесі шкільного театру ляльок /Л.М. Онофрійчук // Вісник Запорізького національного університету. Серія : Педагогічні науки : Зб. наук. праць. Запоріжжя : ЗНУ, 2010. С. 83-87.

49. Онофрійчук Л.М. Роль педагогічного керівництва в системі організації музично-театральної діяльності молодших школярів /Л.М. Онофрійчук // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія : Педагогіка і психологія : Зб. наук. праць. Вінниця: ВДПУ, 2011. С. 397-401.

50. Організація дитячої ігрової діяльності в контексті наступності дошкільної та початкової освіти : навчально-методичний посібник / За ред. Г. С. Тарасенко. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2010. – 320 с.

51. Онофрійчук Л.М. Творчий підхід до мистецько-пізнавальної діяльності учнів у музично-педагогічній практиці /Л.М. Онофрійчук // Актуальні проблеми мистецької підготовки майбутнього вчителя (III школа методичного досвіду): матеріали всеукраїнської науково-практичної

конференції (з міжнар. участю) 23-24 квітня 2013р. Вінниця, ВДПУ, 2013.
С.133-139.

52. Пентилюк М. І. Культура мови і стилістика: Пробний підруч. для гімназії гуманіт. профілю / М.І. Пентилюк. – К.: Вета, 1994. – 240 с.

53. Піроженко Т. О. Комунікативно-мовленнєвий розвиток дошкільника / Т. О. Піроженко. – Тернопіль : Мандрівець, 2010. – 152 с.

54. Поніманська Т. І. Основи дошкільної педагогіки : навчальний посібник / Т. І. Поніманська. – К. : Абрис, 1998. – 448 с.

55. Поніманська Т. І. Теоретико-методичні засади гуманістичного виховання дітей дошкільного віку: моногр. / Т. І. Поніманська. – Рівне : РДГУ, 2006. – 364 с.

56. Початкова освіта : Методичні рекомендації щодо використання в освітньому процесі типової освітньої програми для 1 класів закладів загальної середньої освіти; типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти (колективу авторів під керівництвом О. Я. Савченко); методичні коментарі провідних науковців Інституту педагогіки НАПН України щодо впровадження ідей Нової української школи в початковій освіті. – К. : УОВЦ «Оріон», 2018. – 160 с.

57. Савченко О. Я. Дидактика початкової школи / О. Я. Савченко. – К. : Абрис, 1997. – 415 с.

58. Савченко О. Я. Мета і результат уроку в контексті компетентнісного підходу / О. Я. Савченко // Початкова школа. – 2015. – №3. – С.10-16.

59. Савченко О. Я. Найважливіші результати початкової освіти. Навчання і виховання учнів 4 класу / О. Я. Савченко // Початкова школа. – Київ, 2005. – 638 с.

60. Семенюк О. А. Основи теорії мовної комунікації: навч. посібник / О. А. Семенюк, В. Ю. Паращук. – К. : ВЦ «Академія», 2010. – 240 с.

61. Словник української мови: у 11 т. – Київ: Наук. думка. – 1970-1980. – Т. 4. – 840 с.

62. Сухомлинський В. О. Вибрані твори: у 5-ти т. / В. О. Сухомлинський. – К. : Рад. шк., 1976. – Т. 1. – 653 с.
63. Терещук Г. В. Компетентнісний підхід як фактор зближення освітніх систем. Професійні компетенції та компетентності вчителя: Матеріали регіонального наук.-практ. семінару. – Тернопіль, 2006. – С. 5-10.
64. Тимофєєва Л. В. Досвід роботи / Режим доступу // test.teacherjournal.in.ua/.../547_7c7a0aa0417f781f9f08b856.
65. Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти / за ред. О. Савченко. – 57 с.
66. Усова А. П. Роль игры в воспитании детей / А. П. Усова. – М. : Просвещение, 1976. – 96 с.
67. Хуторской А. В. Ключевые компетенции как компонент личностно ориентированной парадигмы образования / А. В. Хуторской // Народное образование. – 2003. – №2. – С.58-64.
68. Хуторской А. В. Компетентностный подход в обучении: научно-методическое пособие / А. В. Хуторской. – М. : Издательство «Эйдос»; издательство Института образования человека, 2013. – 73 с.
69. Чепка О. В. Психолого-педагогічні засади ігрової діяльності: навч. посіб. / О. В. Чепка. – Умань : РВЦ «Софія», 2008. – 132 с.
70. Шишов С. Е. Компетентносный подход к образованию: прихоть или необходимость? / С. Е. Шишов, И. Г. Агапов // Стандарты и мониторинг в образовании. – 2002. – №2 (март-апрель). – С. 60-64.
71. Шульга Л. Барвиста радість / Л. Шульга. – Запоріжжя : ТОВ «ЛПКС», ЛТД, 2012. – 328 с.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

**РЕЗУЛЬТАТИ СКЛАДАННЯ КАЗКИ МОЛОДШИМИ
ШКОЛЯРАМИ**

Склади і запиши казку за поданим
початком:

«Жив собі у сільській місцевості лікар. Був у нього будиночок, а собаки не було. Якось викликали лікаря до хворого, замість собаки хазяїн залишив чорнильницю. Аж тут вирішив пробратися до будиночка злодій ... »

Забрав він з чорнища перетворився
собака будинок злодія лікар забрав
собі і собака і лікар вони пішли разом
в будинок усе наспутив день і лікар із
собакою пішли у ліс по гриби насобирав
вони грибів і пішли до дому наступний
день собака із лікарем пішли по дрова
принесли вони дрова і стали спати і
собака сказала що я їду до побачення.

Склади і запиши казку за поданим початком:

« Жив собі у сільській місцевості лікар. Був у нього будиночок, а собаки не було. Якось викликали лікаря до хворого, а замість собаки хазяїн залишив чорнильницю. Аж тут вирішив пробратися до будиночка злодій ... »

... І пішов він нишпорити по всіх шафах, та й дійшов до стола,

на якому стояла чорнильниця. А чорнильниця була не звичайна, бо в ній були чарівні чорнила.

Злодій тільки доторкнувся до чорнильниці, як піднявся фронтан чорнил і обляпав його. І чорнила були незмийні і дуже пекли.

Злодій втік, і ніколи більше не потрапляв на очі людей, так як був увесь синій.

Склади і запиши казку за поданим початком:

«Жив собі у сільській місцевості лікар. Був у нього будиночок, а собаки не було. Якось викликали лікаря до хворого, замість собаки хазяїн залишив чорнильницю. Аж тут вирішив пробратися до будиночка злодій ... »

він хотів вкрасити ліки, щоб лікар не зміг лікувати людей. Але грабіжник нікого не знав про чорнильницю. Як тільки чорнильниця почула, що хтось крадеться до хати, вона задумалася:

« Як це ж мені пережити цього злодія? » Вона, нажаль, нікого не вміла тільки співати та розмовляти. От вона вирішила заспівати голосом лікаря. Тут грабіжник злякавшись і навіть, усаду він попав у капкан, якого хазяїн поставив уна кущі. Тут і надійшов лікар, він побачив злодія в капкані, та віддав його міліціонерам.

Злодій більше ніколи не повертався до цієї погані справи.

Скласти і записати продовження казки:

«У густому, темному лісі жив зайчик Сіроман і білочка Руденька. Вони були нерозлучними друзями. Одного разу Сіроман і Руденька знайшли карту скарбів. Недовго думаючи, друзі вирушили на пошуки...»

Вони йшли-йшли по лісі і зустрі-
ли соба. Мітонько собака підказав
дорогу до скарбів. Ідуть прямо там
буде дуб зрубайте його і там скарби
- А ми ми зрубали.
- Нате вам з топора і зрубайте, дуба.
Прийшли вони додда надали рубати.
Зрубали дуба, і побачили зашто і всім
звірям ліс роздали, а собі найбільше за
то що сказала де є скарб

Склади і запиши казку за поданим
початком:

«Жив собі у сільській місцевості лікар. Був у нього будиночок, а собаки не було. Якось викликали лікаря до хворого, замість собаки хазяїн залишив чорнильницю. Аж тут вирішив пробратися до будиночка злодій ...»

А чорнильниця була гарівною. Як побачила злодія, то вряла чорнило і розлила. Воно було безбарвне і через деякий час проявилось чорним ко-
морою. А злодій тим часом пошкодив по чорниці, забрав цінні книги та й утік через вікно.

Повертався лікар додому та й побачив чорні сліди від свого будинку. Він зрозумів, що у нього був непроха-
ний гість. Зайшов лікар до хати і побачив, що не стало його книг. Зібрав він односельчан і всі разом рушили по слідам злодія. Сліди привели їх аж у друге село.

Зайшли вони в той час, коли злодій розглядав крадіжку. Злодій злякався, віддав книжки і пообі-
цяв більше ніколи не красти.

Ресюк Анна

Скласти і записати продовження казки:

«У густому, темному лісі жив зайчик Сіроман і білочка Руденька. Вони були нерозлучними друзями. Одного разу Сіроман і Руденька знайшли карту скарбів. Недовго думаючи, друзі вирушили на пошуки...»

Друзі довго подорожували на зустріч їм зустрігалися такі тварини як вовк, лисиця, орел. Потім вони зустріли золоту антелопу яка була зображена на карті. Ця тварина була добра і вона показала їм куди далі йти. І вони подорожували, подорожували, знайшли скарб. Вони ждали як корабль але за грами вони ніколи не сварилися.

Подорож зайчика Сіроманського та білочки Руденької картою скарбів

Скласти і записати продовження казки:

«У густому, темному лісі жив зайчик Сіроман і білочка Руденька. Вони були нерозлучними друзями. Одного разу Сіроман і Руденька знайшли карту скарбів. Недовго думаючи, друзі вирушили на пошуки...»

Печера з скарбом була дуже далеко від них. Ішли на пошуки скарбів їх чикала небезпека. З під кущів вийшов вовк Сіроман і Руденька знали що дурно але поки не втік. Пройшло доба дві доби тиждень. Звіря думали що вони не знайдуть печери, але ось перед ними ця печера. Вони миттю кинулися до печери. Вони не боялися як за ними знала лисиця, але лисиця потрапила в капкан який поставили лисичці. Руденька і Сіроман знайшли скарб.

Скласти і записати продовження казки:

«У густому, темному лісі жив зайчик Сіроман і білочка Руденька. Вони були нерозлучними друзями. Одного разу Сіроман і Руденька знайшли карту скарбів. Недовго думаючи, друзі вирушили на пошуки...»

Вони йшли довгим друшечним лісом і наткнулися на страшне дерево. Воно стояло посеред дороги та рипло побачивши білочку з картою. Білочка злякалася, дерево було злюче та вихопило Руденьку карту і жахом почав захищати свій скарб але не знав вони чимини діти. Ідуть довгою дорогою темною лісу. Нарешті Сіроман побачив світило це була велика печера зі скарбами але вони цього ще цього не знали і пішли до неї та знайшли скарби

Сивак Т.

Скласти і записати продовження казки:

«У густому, темному лісі жив зайчик Сіроман і білочка Руденька. Вони були нерозлучними друзями. Одного разу Сіроман і Руденька знайшли карту скарбів. Недовго думаючи, друзі вирушили на пошуки...»

Минуло вже багато часу, як білочка вигукнула: «А
ідею взяти заступ!» Сіроман
середняку аж підстрибнув.
Звіряти прийшлося вертатися.
На цей раз вони остаточно
були готові шукати скарби.
Руденька та Сіроман вийшли
на велику галявину. Білка
почала припадати по деревах,
які стояли біля галявини, а
заскочив по траві.^x
Заскочив вигукнув, Пили по
траві, а сика, Ні по деревах!¹
Так вони цілу дорогу сварились

Склади і запиши казку за поданим початком:

« Жив собі у сільській місцевості лікар. Був у нього будиночок, а собаки не було. Якось викликали лікаря до хворого, а замість собаки хазяїн залишив чорнильницю.

Аж тут вирішив пробратися до будиночка злодій ... »

Але перед тим, як піти лікар залишив настку з чорнильни-
ці. Коли злодій зайшов у буди-
ночок то з верха на злодія впала
чорнильниця. Злодій злякався
і подумав що хтось є вдома.
Через годину лікар повернув-
ся додому і зрозумів що
тут хтось був.

На наступний день лікар
купив собаку. Коли приходи-
ли злодії собака їх відганяв.

Одного разу собака спітхав
злодія лікар визвав міліцію.
і злодіє заарештували.

Потім доктор і собака
жну жили довго і щасливо.

КОНСПЕКТ СЮЖЕТНО-РОЛЬОВОЇ ГРИ «ПОЛІКЛІНІКА»

Мета: Вчити дітей вміло спілкуватися з однолітками та дорослими під час гри, застосовувати в грі знання про різні способи лікування, добирати атрибути та предмети-замінники; закріплювати назви медичних інструментів. Формувати вміння творчо розвивати сюжет гри. Розвивати мовлення, пам'ять, мислення. Виховувати почуття поваги до професії лікаря.

Ігровий матеріал: білі халати, білі шапочки для лікаря і медсестри; іграшкове обладнання медичного кабінету: термометр, шприц, вата бинт, карточки, рецепти, штамп, ляльки, коробки з під ліків для аптеки.

Попередня робота: екскурсія до поліклініки, екскурсія до медичного кабінету в дитячому садку; читання та обговорення творів К. Чуковського «Лікар Айболить».

Хід гри:

Діти разом з вихователем заходять до групової кімнати, на стільчиках сидять ляльки.

Педагог: Діти, напевно наші ляльки захворіли. Подивіться, які вони сумні. (В однієї ляльки замотане горло, в іншій подряпина на руці). Що треба порадити лялькам в їхньому стані? (звернутися до лікаря).

- Що робить лікар? *(оглядає хворого, виписує рецепт на ліки).*
- Хто допомагає лікарю? *(медична сестра).*
- Що робить медична сестра? *(міряє температуру, робить укол, дає пігулку від живота).*
- Де хворі купують ліки? *(в аптеці).*
- А в яку гру ми можемо погратись?
- Давайте визначимо, хто буде лікарем?
- А хто медсестрою?
- Хто буде продавати ліки в аптеці?
- Займайте, будь ласка, свої місця. Діти одягають халати, дитина - аптекар розкладає ліки.

Педагог: Діти, наші ляльки зовсім маленькі і вони не можуть самі відвідати лікаря, тому давайте пограємося - будете їхніми батьками - мамою або татом. *(Діти беруть ляльки)*. Кожного дня на прийом до дитячого лікаря приходять батьки з хворими дітьми, вони чекають в коридорі. *(Сідають на стільчики)*. *(Медсестра роздає карточки і говорить, що через декілька хвилин лікар розпочне прийом)*.

Медсестра: Хто перший, заходьте будь ласка, лікар чекає. Мама з дочкою вітаються.

Лікар: Добрий день! Що Вас турбує?

Мама: У моєї доньки болить горло, а ще вона кашляє.

Лікар: Давайте я її огляну. Відкрий, будь ласка, рота. Так, горло дійсно червоне. Треба полоскати горло содою, сіллю, відваром ромашки. Зараз я Вам випишу рецепт на ліки, які Ви купите в аптеці. Мар'яно, *(звертається до медсестри)* дай дитині мікстуру від горла.

Пацієнт: Дякую і до побачення.

Медсестра: Наступний, будь ласка. *(Тато з дитиною вітаються)*.

Лікар: Що Вас турбує?

Тато: У моєї дитини дуже болить живіт і вона плаче.

Медсестра: Як звуть Вашу дитину?

Тато: Оленка.

Медсестра: Не плач, Оленко, зараз лікар тебе огляне і обов'язково вилікує.

Лікар: Що їла Оленка? Чому в неї болить живіт?

Тато: Оленка не помила рук перед їжею і з'їла немите яблуко.

Лікар: Ось чому у неї болить живіт, бо саме на немитих фруктах є мікроби. Я призначаю Оленці лікування - пити чай із звіробою. А Ви, Мар'яно, негайно дайте мікстуру від живота.

Медсестра (Дає мікстуру): Оленко, треба випити мікстуру і в тебе одразу перестане боліти живіт.

Лікар: Ось рецепт на ліки. Ви їх купите в аптеці. А ще раджу покласти Оленку в ліжку і поставити на живіт компрес. До побачення!

Медсестра: Наступний, будь ласка. На прийом до лікаря приходять дві сестрички, вітаються. Лікар: Що Вас турбує?

Дівчатка: Ми гралися на вулиці і моя сестричка впала і збила коліно.

Лікар: Зараз я огляну збите коліно. *(Потім звертається до медсестри).* Мар'яно, протріть, будь ласка, рану перекисем водню, змажте зеленкою і перев'яжіть бинтом. *(Медсестра виконує призначення лікаря).* Дівчатка прощаються з лікарем.

Медсестра: Наступний, будь ласка!

ТЕАТРАЛЬНА ВИСТАВА «ЦІЛЮЩА ТРАВИЧКА»

Дійові особи: Автор, Курка, Курча, Заєць, Зайчиха, Бджілка, Жабка, Їжак, Мишка, Вовчик.

Автор: На зеленому горбочку, край доріжки, на пеньочку,
Коник пісеньку співав і на скрипочці чарівній
Він мелодії складав.

Ой ти, скрипочко чарівна, гарну пісню пригадай,
Щоб вона дзвеніла всюди, щоб її почули люди
І повірили в дива.

Як сміливі зайчики вовка провели
І траву цілющу з лісу принесли,
Щоб полікувати ніжку у курчати,
І здорового, цілого повернути матері.

На сцені Курка і Курча.

Курка: Послухай, Курчатку, мудрої поради:

Не ходи у чорний ліс, не шукай пригоди.

Тихо грайся на подвір'ї і чекай матусю.

А я піду в магазин і швидко скуплюся.

Якщо будеш чемним – принесу гостинці.

На вечерю щось смачненьке в яскравій торбинці.

Виходить.

Курча: Ох-ох-ох. Знову одна. А в лісі, напевно, багато звіряток. Як би
я хотіла з ними потоваришувати! Але ж мама заборонила йти в ліс.

А якщо ненадовго? На одну хвилинку?

Що може трапитись за одну хвилинку?

Якщо піду я на лісову стежинку?

Там ростуть, напевно, незвичайні квіти!

Яким радіють звірятка-діти.

Я піду і подивлюся. За хвилинку повернуся!

Біля Зайчикової хатинки граються Лапусь і Зая.

Лапусь: Раз, два, три, чотири, п'ять, вирішили ми пограти. Тут сорока прилетіла і тобі шукать веліла. Ставай тут. Закривай очі.

Зая: Пора?!

Лапусь: Не пора!

Зая: Пора?!

Лапусь: Пора.

Зая: Знайшла, знайшла!

Лапусь: Молодець. Тепер ти ховаєшся, а я буду шукати.

За сценою: «Допоможіть!», «Порятуйте!»

Лапусь: Постривай! Чуєш хтось просить про допомогу.

Зая: Нічого не чую.

За сценою ближче: «Допоможіть!».

Зая: Тепер чую. Хто б це міг бути?

Лапусь: Біжимо, подивимось.

Вибігають. Повертаються з Курчатком. Воно кульгає.

Лапусь: Що трапилось?

Зая: Як ти сюди потрапило?

Курча: Ой, я нечемне Курчатко, не послухало свою мамку. Пішло в ліс і заблукало, а потім на мене щось страшне напало! Зуби отакі, лапи отакі, очі отакі! Хотіло я втекти - перестрибнуло канавку, пошкодило лапку. Ой-ой-ой!

Лапусь: Що ж нам робити? Як зарадити біді?

Бджілка: Жу-жу-жу!

Зая: Бджілко-подружко, може, ти знаєш, як зарадити біді? Курчатко зламало ногу.

Лапусь: На нього щось страшне напало!

Курча: Так-так. Зуби отакі, лапи отакі, очі отакі!

Бджілка: Ну це «щось страшне» зветься вовчиком, знаменитим у лісі бешкетником. Його давно вже треба провчити, але всі його бояться, от він і робить, що хоче. А за порадою вам треба звернутися до знахарки

Квакуші. Вона живе на болоті і лікує травами. Тільки вона зможе вам допомогти.

Лапусь: Заю, побудь з Курчатком, а я швидко збігаю за Квакушею.

Зая: Добре, Лапусю. Тільки ти швидко.

Лапусь виходить.

Лапусь: Тітонько Квакушо, Тітонько Квакушо!

Квакуша виглядає з дверей.

Квакуша: Хто там шкрябає у двері? Хто прийшов? Які там звірі? Хто мене гукає? Хто Квакушу викликає?

Лапусь: Курчатко заблудилося у лісі! Вовчик хотів його спіймати на узліссі. Хотіло воно втекти, перестрибнуло канавку, пошкодило собі лапку.

Квакуша: Ось і знову в лісі біда, спокою ніколи нема. Всі мене кличуть, всі мене чекають.

Лапусь: Тітонько Квакушо, ходімо швидше.

Квакуша: Зачекай (йде в хату і бере сумку з червоним хрестом).
Ходімо.

Виходять. Підходять до Зайчикової хатки.

Зая: Сюди, сюди, тітонько Квакушо!

Квакуша: Що трапилось? *Показуйте (оглядає).* Так. Вам тепер не можна гратись. А Курчатку потрібно багато спати. Послухайте, діти, і зробіть так. Далеко, далеко є глибокий рівчак. Дорога туди небезпечна, важка. На дні рівчака росте ця трава. На довгім стеблі широкі листки. Цілюще коріння глибоко в землі. Зготуємо для Курчатка цілющий сік. Ви корінь і листя принесете мені, отак і настане кінець біди. Тільки обережно! В рівчаку болото. Потрапите туди – відразу загинете.

(Виходить).

Лапусь: Широке листя на довгому стеблі.

Зая: Лікувальний корінь глибоко в землі.

Лапусь: А де ж рівчак? Як ми його знайдемо?

Зая: Тітонько Квакушо... Пішла! А як знайти рівчак, не сказала.

Лапусь: Бджілка! Треба її запитати. Може, вона знає.

Бджілка: Знаю: Прямо, прямо і направо, ялина чорна там росте. Жу-жу-жу! По стежині до канави шлях ваш знову поверне. Жу-жу-жу! А там і рівчак почнеться. Зайчики повторюють слова і виходять.

Всі (разом): Прямо, прямо і направо - ялина чорна там росте.

По стежині до канави шлях ваш знову поверне.

А там і рівчак з цілющою травичкою.

Зайчикова хатка повертається і перетворюється на куш.

Зая: Лапусь, а що буде, коли ми зустрінемо Вовчика?

Лапусь: Ми від нього втечемо. Ха-ха-ха.

З другого боку з'являється Вовчик.

Вовчик: Від мене? Від мене ще ніхто не втік.

Зая: Ой, я боюся!

Лапусь: Не бійся, зараз ми щось придумаємо.

Вовчик: Нічого ви не придумаєте і ніхто вам не допоможе.

Я – бешкетник. Вовчик - лісова гроза.

Всіх в страсі тримаю – всім я допікаю.

І ніхто зі мною ради не дає.

Всі мене бояться. Отакий я є.

Наступає на зайчат. В той час за сценою чути пісеньку.

Їжачок: Я колюча голова - всім у лісі допомагаю.

Хто в біді - мерщій гукає. Ось тобі моя рука.

Знову ти, Вовчику, бешкетуєш!

Відпусти зайченят, якщо не хочеш скуштувати моїх голочок.

Вовчик: Стривайте, зайченятка. Рано радієте, ми ще зустрінемося.

Їжачок: Іди, іди. Бо я можу передумати і пригостити тебе щедро.

Зайці (разом): Дякуємо тобі, їжачку!

Їжачок: А що ви робите самі в лісі?

Зая: Ми йдемо на болото по цілющу травичку, щоб вилікувати ніжку Курчаткові.

Лапусь: Знову Вовчик постарався.

Їжачок: Ну, що ж. Ви – справжні друзі, коли не побоялись самі піти так далеко. Але стережіться Вовчика, бо він знову щось придумає.

Лапусь: Дякуємо ще раз і до побачення.

Виходять.

По сцені крадеться Вовчик. На видному місці залишає капусту.

Вовчик: Тепер їх ніхто не врятує. Ха-ха-ха.

За якийсь час виходять зайченята.

Зая: Лапусь, я їсти хочу.

Лапусь: Потерпи, вже недалеко. Дивись, Зая, капуста. Зараз ми поласуємо. Ой!

Зайчиків накриває сітка.

Зая: Лапусю, що це?

Лапусь: Це, напевно, знову витівки Вовчика.

Зая: Що ж нам робити?

Лапусь: Не знаю!

До зайчиків підбігає Мишка.

Мишка: Я – Мишка-пошкребушка, весела щебетушка,

Шукаю я пригод. А що це за народ?

Хто тут плаче? Зайчики, як ви сюди потрапили?

Зая: Ми від ранку нічого не їли.

Лапусь: Хотіли поласувати капустою, а потрапили в капкан.

Мишка: Я здогадуюсь, чийх це рук справа. А чого сюди ви прийшли?

Лапусь: Ми шукаємо рівчак, в ньому росте цілюща травичка.

Мишка: А навіщо вам цілюща травичка?

Зая: Курчатко втікало від Вовчика і зламало ніжку. Ми принесемо травичку, тітонька Квакуша зробить мазь і полікує її.

Мишка: Які ви молодці! Ви справжні друзі, коли не побоялись заради друга піти в ліс. Зараз я перегризу сітку (перегризає). Ходімо, я проведу вас до рівчака.

Виходять. З'являється Вовчик.

Вовчик: Ну що, попались? А де ж вони? Що це? Хтось перегриз сітку.
Знову не пощастило. Все рівно дожену.

Вибігає. Виходять зайці і Мишка.

Мишка: Ось канава, а ось і рівчак. Будьте обережні. Болото дуже небезпечно.

Зая: Дякуємо тобі, Мишко, за все.

Мишка вибігає.

Лапусь: Залишайся, Зая, тут, а я піду вниз.

Зая: Тільки обережно.

Лапусь заходить за ширму.

Лапусь: Зая, я вже внизу.

Зая: Бачиш травичку?

Лапусь: Ще ні! Ура! Знайшов траву з широким листям!

Зая: Корінь тягни!

Лапусь: Зараз. Витягнув. Йду до тебе.

Зая: Ось яка вона, цілюща травичка!

Лапусь: А тепер мерщій додому.

Разом: Вовчик! Ховаймося!

Ховаються. Вибігає Вовчик.

Вовчик: Однаково наздожену. Зайцями пахне. А ось і їх сліди.
Значить, пішли вниз. Зараз я їх знайду (*скаче вниз*).

Зайці вибігають і дивляться вниз.

Зая: В болото впав.

Лапусь: Тепер нескоро звідти вибереться. Так йому і треба! Виходять.

Зайці прибігають до хатки Квакуші.

Лапусь: Тітонько Квакушо, ми принесли цілющу травичку.

Квакуша: Добре, зайчатка. Зараз я зварю цілющу мазь, а листками обгорнемо лапку Курчатку.

Йде в хатку.

Лапусь: Закінчилася пригода, закінчилися страхи.

Та була у нас нагода друзів щирих віднайти.

Зая: Якби їжачок і Мишка допомогти не схотіли, –

Не зробити нам і половини діла.

З хатки виходить Квакуша.

Квакуша: Мазь готова, можемо іти.

Виходять. Кущ знову перетворюється на хатку. Заходять звірі.

Лапусь: Бджілко, ми принесли цілющу травичку, а тітонька Квакуша зробила ліки. Зараз ми вилікуємо Курчатко.

Бджілка: Молодці, зайченятка. Тепер воно швидко поправиться, і зможе повернутися до своєї мами.

За сценою чути голос Курки.

Курка: Курчатко, моє рідне дитятко! Куди ж ти пішло? На кого мене покинуло? Може, ви, зайчики, бачили маленьке курчатко?

Зая: Ми не тільки бачили його, але й врятували від бешкетника Вовчика.

Курка: А де ж воно?

Лапусь: Тітонька Квакуша лікує його ніжку, яку воно зламало, коли втікало від нападника.

Курча: Мамо! Вибач мені за те, що я було нечемне. Я більше не буду! Дякую і вам, мої рятівники. І вам, тітонько Квакушо. Як добре мати так багато друзів! Тоді можна нікого не боятись.

ТВОРЧІ ІГРИ ДЛЯ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

1. «Переосмислення казки» – все відбувається за такою схемою: оповідач навмисно допускається помилки, а дитина його поправляє. Наприклад, казка Г. Андерсена «Свинопас», коли оповідач говорить: «Жив-був багатий принц...», дитина поправляє: «Не багатий, а бідний». Єдина умова – казка повинна бути відома дітям.

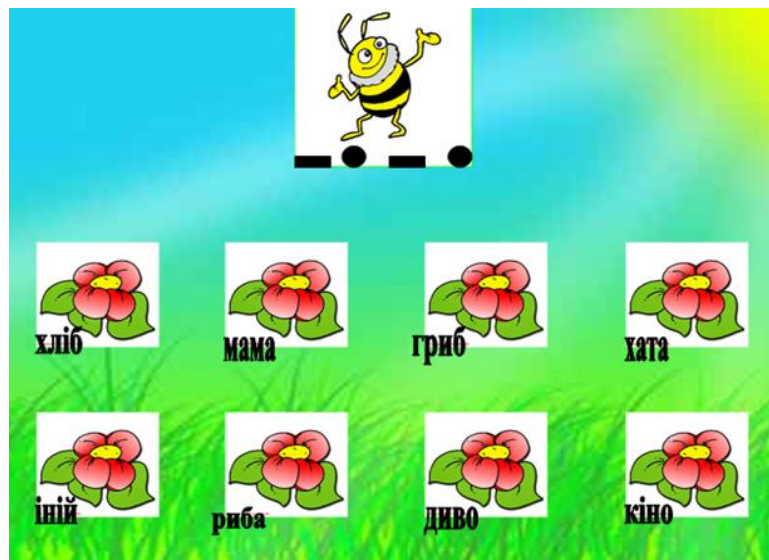
2. «Розповідь казки навиворіт», тобто «вивернути» її так, щоб добрий герой (Червона Шапочка, наприклад) став злим, а злий (вовк) – добрим, працьовитим. У такій «вивернутій» казці Білосніжка може зустріти 7 богатирів, а не 7 гномів, а Дюймовочка перетвориться у високу симпатичну дівчину і т.д.

3. «Стороннє слово» – дітям пропонуються слова із знайомої казки, а потім до них приєднують ще одне зайве слово. Наприклад, «дід, баба, внучка, Жучка, кішка, дощ» або «дівчинка, ліс, квіти, вовк, бабуся, вертоліт». На основі таких опорних слів діти мають скласти свою нову казку.

4. «Новий герой казки» – це один з різновидів попереднього прийому. Як правило, новий герой з'являється в переломний момент. І тоді оповідач пропонує дітям закінчити казку самим. Так, у казці Ш. Перро «Червона Шапочка» з'являється вертоліт. Він сідає на поляну саме в той момент, коли дівчинка хоче розповісти вовку, де живе її бабуся.

5. «Салат із казок» - саме цей прийом зарекомендував себе як один з найефективніших. У дитячій уяві впливають образи улюблених героїв прочитаних казок.

6. Гра «Як квіточка дружить з бджілкою»

7. Гра «Грибочки»

